

فرهنگیان

روزنامه

سه‌شنبه ۸ آبان ۱۴۰۳

شماره ۴۲۶۵

فروشگاه

FARHIKHTEGANDAILY.COM

فروشگاه آنلاین

FARHIKHTEGANONLINE

سیدپاسین حسینی
دکتر، جامعه‌شناسی فرهنگی گروه علوم اجتماعی دانشگاه فرهنگیان کردستان

علی اکبر ولایتی، مشاور مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل طی مصاحبه‌ای تفصیلی با روزنامه انگلیسی فاینشال تایمز به بررسی وقایع اخیر منطقه پرداخت. متن کامل این گفت‌وگو را در ادامه از نظر می‌گذرانید.

■ ■ ■

نظر شما درمورد اقدام اسرائیل در حمله به اماکن نظامی ایران چیست؟

در ابتدا لازم می‌دانم از همه نیروهای مسلح جمهوری اسلامی ایران به ویژه ارتش و سپاه که این چنین شجاعانه در مقابل متجاوزان ایستادند، تشکر کنم. آنچه که رژیم صهیونیستی انجام داد، هیاهو برای هیچ بود. ایران کشوری است که بیشترین ماندگاری در تاریخ را دارد و مدافعان این کشور خود ملت عزیز ایرانند. اثرات گستاخی‌ای را که صهیونیست‌ها کردند اگر بخواهیم در بین مردم ببینیم کافی است به همه شهرها و روستاها سر بزنیم و از مردم پرسیم، رژیم صهیونیستی با این کار، ابهت خود را زیر سؤال برد و حتی مورد شماتت حامیان خود قرار گرفت. از منظر ناظران، این اقدام در مقابل ایران، تنها کشوری در جهان که توانست گنبد آهنین رژیم صهیونیستی را در هم بشکند، حقیقتاً کم‌مایه بود.

ایران چقدر نگران کشیده شدن به یک درگیری منطقه‌ای گسترده با اسرائیل است؟

رژیم صهیونیستی کوچک‌تر از آن است که با ایران که یک قدرت منطقه‌ای و بین‌المللی است، درگیر شود؛ ولی به عنوان یک آتش‌بار معرکه می‌تواند خاورمیانه را که حساس‌ترین منطقه جهان است به آتش بکشد و جرقه‌ای به انبار باروت منطقه بزند و ایران کشوری است که می‌تواند خود و دوستانش را از این آتش‌افروزی دور نگه دارد و تنها مجموعه‌ای که می‌تواند این اشرار صهیونیستی منطقه را سر جای خود بنشانند، مجموعه مقاومت است. ما در تاریخ شروع‌کننده هیچ جنگی نبوده‌ایم و جنگ تحمیلی نمونه بارز و مصداق عینی این موضوع است، ولی با هر تجاوز به‌گونه‌ای قاطعانه برخورد می‌کنیم که متجاوز را پشیمان کند.

آیا آمریکا پیشنهادی برای کاهش تنش به ایران داده است؟

آمریکا در چند میدان ابغای نقش می‌کند؛ یکی اینکه رژیم صهیونیستی را تا دندان مسلح می‌کند و در مجامع بین‌المللی از آن‌ها حمایت کرده و هیچ اقدام جدی در جهت جلوگیری از جنایات این رژیم کوچک‌کش انجام

دکتر علی اکبر ولایتی، مشاور مقام معظم رهبری در امور بین‌الملل در گفت‌وگو با فایننشال تایمز:

تجربه نشان داده به آمریکا هیچ اطمینانی نیست

نمی‌دهد. از سوی دیگر مأمورین رسمی آن‌ها همان را که مطلوب اسرائیل باشد، بیان می‌کنند و بعد افراد کنتر رفته و بازنشسته و دلال‌ها ولابی‌گران منطقه‌ای را فعال می‌کنند و مدعی‌اند که می‌خواهند جلوی افزایش تنش را بگیرند. ما باوری به حسن نیت آمریکا نداریم، لذا حمایت مستقیم و بی‌چون‌وچرا از اسرائیل از سویی و دعوت به آرامش توسط دلالان آن‌ها از سوی دیگر دو روی یک سکه‌اند.

آیا ایران مایل به ازسرگیری مذاکرات با آمریکا درمورد کاهش تنش‌های منطقه‌ای و بحران هسته‌ای است؟

کانال‌های ارتباطی همیشه وجود داشته، ولی آمریکا نشان داده که تمایلی به کاهش تنش ندارد. تجربه طولانی و تلخی که ایران درمورد مذاکره با آمریکا داشته است، نشان می‌دهد که به آن‌ها هیچ اطمینانی نیست. بارزترین این تجربه مربوط به برجام است که دولت اویاما همواره مستقیم و غیرمستقیم از آن حمایت می‌کرد، ولی رئیس‌جمهور بعدی یعنی ترامپ

از طرف آمریکا در کنسرسیوم شخصی به نام هوارد پیج نماینده شرکت نفتی استاندارد اویل نیوجرسی بود و از طرف ایران دکتر علی امینی که دست‌پورده آمریکا بود نماینده شد و تا انقلاب اسلامی به همین ترتیب نفت ایران غارت می‌شد؛ لذا هیچ‌گاه علی‌رغم فرصت‌های مختلف در مقاطع گوناگون، حسن عمل و وفای به تعهدات نداشته‌اند.

نتایج انتخابات آمریکا چه تأثیری بر سیاست منطقه‌ای و هسته‌ای ایران و چشم‌انداز ازسرگیری مذاکرات هسته‌ای خواهد داشت؟

در این مورد باید بگویم آنچه که آقای بایدن به‌آرامی می‌گوید آقای ترامپ فریاد می‌زند. ما هر دو تجربه را درمورد ارتباط با آمریکا داریم و به‌هیچ‌وجه سابقه خوبی از مذاکره با آمریکایی‌ها نداریم. ایران امروز به هیچ‌وجه قابل‌مقایسه با ایران زمان پهلوی نیست.

ایران امروز بدون تردید قدرت اول منطقه است و قابل‌مقایسه با هیچ کشور دیگری در منطقه نیست و به لحاظ حیثیت بین‌المللی یکی از چند کشور تأثیرگذار در کل جهان است. سیاست خارجی ایران سیاستی مستقل و با نگاه به شرق است، ولی این به آن معنا نیست که به لحاظ سیاسی یک شرقی باشد. ولی حتماً ما به دنبال تعریف مجدد موازنه با کشورهای دیگر غربی یا شرقی یا جهان سومی هستیم. ما دست هر کشوری را اعم از اروپایی یا آسیایی و یا آفریقایی که برای دوستی به سمت ما دراز شود، می‌فشاریم. امروز ایران توانسته برای اولین بار در تاریخ معاصر و متأخر پنج طرف لبنان، سوریه، یمن، فلسطین و عراق را به یکدیگر نزدیک کند و از بعضی دیگر از کشورهای آمریکای لاتین نظیر ونزوئلا و آفریقایی مانند آفریقای جنوبی و برخی کشورهای آسیایی حمایت معنوی کند.

اینکه ایران بلافاصله بعد از درخواست، عضو پیمان شانگهای و بریکس شده نشان‌دهنده این است که قطب جدیدی بین روسیه و چین تشکیل شده و هر دو با قوت معتقد به دوستی و همکاری با ایرانند. هر کشور غربی هم اگر بخواهد با ایران تعامل درست و بدون مداخله در امور داخلی و با حقوق برابر داشته باشد درهای جمهوری اسلامی ایران به روی آن‌ها باز است؛ و در سابقه ما از ابتدای انقلاب به‌ویژه دوران وزارت خارجه بنده این موضوع کاملاً مشهود بود و روابط بسیار خوبی با کشورهای مهم اروپایی از طرفی و کشورهای شرقی از طرف دیگر، برقرار کرده بودیم.

خودنمایی اخلاقی؛ «تئاتر اخلاق در دوران مدرن»

است؛ هر فرد دیگری هم‌که در قضاوت اخلاقی توانمند باشد مطمئناً به همین دیدگاه می‌رسد. افراد با این شیوه حرف زدن می‌توانند این پیام را برسانند که حساسیت‌های اخلاقی‌شان کاملاً تدر از حساسیت‌های اخلاقی دیگران است و بنابراین از وجاهت اخلاقی برخوردارند. یعنی چیزی که به چشم دیگران نمی‌آید به طرز دردناکی بر خودنماها عیان است.

هزینه‌های اجتماعی خودنمایی

خودنمایی در اجتماع موجب بلنگامی می‌شود و کارایی سخن گفتن از اخلاق را درست به همین طریق کاهش می‌دهد. خودنمایی بد است چون مردم را به سخن گفتن از اخلاق بدنگمان‌تر می‌کند. شاید این اعتراض به این متن نیز وارد باشد که نویسنده در حال خودنمایی است اما ما داریم توجه افراد را به خودنمایی جلب می‌کنیم و شیوه آن را گوشزد می‌کنیم، نه این‌که در دنبال تیره کردن خود باشیم و اینکه استدلال‌های خودنمایی با اخلاق، با بودن و نبودن ما ابطال‌پذیر و تأیید‌پذیر نیست. باید در پایان گفت عدم حساسیت‌های اخلاقی به خودنمایی با اخلاق هزینه‌های زیادی بر حس‌های اخلاقی ما نیز وارد می‌کند و نگاه مثبت به خشم اخلاقی را نیز با خود به یغما می‌برد؛ مثلاً در این مورد که خودنماها مراقب عصبانیت خود نیستند، بلکه از آن سوء استفاده می‌کنند. از نظر خودنماها هرچیزی می‌تواند پنهان خشم باشد لذا هرچیزی می‌تواند فرصتی برای نمایش خلوص اخلاقی‌شان باشد و این در نهایت فرسودگی خشم^۱ را به همراه دارد. فرسودگی خشم زمانی روی می‌دهد که مردم مرتباً احساس خشم می‌کنند یا دانما در معرض آن باشند، درنتیجه حس‌شان را نسبت به چیزی که واقعا خشم‌آور است از دست می‌دهند و از ابراز خشم حتی در موقعیت‌هایی که خشمگین شدن بجای باشد هم باز می‌مانند. لذا فضیلت‌مندی با خشم اخلاقی و خودنمایی با اخلاق، تئاتر اخلاق یا نمایش باشکوه از اخلاق یا ویژگی‌های اخلاقی اشخاص که در دوران مدرن در یک استنتر اخلاقی به عنوان یکی از آسیب‌های اخلاقی سایه گسترانده و هر روز بیشتر کپی‌برداری می‌شود، تناسب ندارد و تنها راه نیاز واکسینه کردن اخلاقی پای‌ک خوئش فرهنگی تعالی محور است. در غیر این صورت می‌توان گفت حتی با دین و تلقی اخلاق از دین منهای فرهنگ ما اخلاقی نیستیم (جهل مقدس). ما در جامعه نیاز به خصلت‌های اخلاقی اشخاص داریم نه ویژگی‌های اخلاقی افعال که در ظاهر سیمای زیبایی بر چهره دارند اما در باطن اثر تنها وجاهت اخلاقی را زیر سؤال می‌برند و هزینه‌های زیادی بر دوش اخلاق در اجتماع خواهند انداخت، لذا اخلاقی زیستن هزینه دارد نه اینکه با خودنمایی اخلاقی، تظاهر به اخلاق کنیم و تئاتری اخلاقی را کارگردانی کنیم.

پی‌نوشت

1-Self-promotion
2-Piling on
3- Ramping up
4-Trumping up
5-Moralism
6-Dismissiveness
7-Outrage exhaustion

منابع

۱- کتاب جمهوری افلاطون
۲- کتاب اخلاق اصالت چارلز تیلور
۳- کتاب اخلاقی زیستن پیتر سینگر
۴- کتاب فلسفه اخلاق جیمز ریچلز
۵- کتاب خودنمایی اخلاقی
۶- کتاب اخلاق نیکو ماحوس

عدالت واقف‌ترند و دیگران از ریزه‌کاری با اهمیت موضوع سر در نمی‌آورند یا ارزشی برایش قائل نیستند. مثلاً یک نفر رفتار کسی را شجاعانه و شایسته تقدیر توصیف می‌کند در حالی‌که نفر بعدی ادعا می‌کند این کار نه تنها شجاعانه بود بلکه جسورانه‌ترین و فداکارانه‌ترین کاری بود که در عمرم شاهد بوده‌ام. در اینجا هم شخص می‌تواند از تشدید ادعای اخلاقی استفاده کند تا به دیگران بفهماند دارای وجاهت اخلاقی است که می‌تواند فرشته‌های اخلاق را که به ناحق نادیده مانده‌اند، شناسایی کند.

بهتان‌زنی^۲

افرادی هستند که با میزان حساسیت بالا به معضلات اخلاقی، قصد دارند صلاحیت اخلاقی خود را ثابت کنند. این کار معمولاً به ادعاهایی دروغین درباره وجود معضلاتی اخلاقی ختم می‌شود که در حقیقت اصلاً وجود ندارند. این نوع استفاده خطاکارانه از ادعاهای اخلاقی بهتان‌زنی خوانده می‌شود. همان‌طور که بازررس ممکن است اتهامات ناروایی به مظنون نسبت دهد، افراد حاضر در گفت‌وگان اخلاقی نیز گاهی ابراهای اخلاقی دروغینی از خود می‌سازند. بهتان‌زنی برای خودنماها ابزار کارآمدی است. خودنماها با بهتان‌زدن سعی می‌کنند آدم‌های اخلاق‌مداری به نظر برسند، یعنی به چیزهایی در جهان اعتراض کنند که به چشم رعاایای اخلاق‌ندان مسائلی بی‌اهمیت، بی‌ضرر یا حتی ستودنی می‌آیند. خودنماها از آنجا که شاهدخت اخلاق‌اند، از همه ما نسبت به عدالت حساس‌ترند. توجه کنید که بهتان‌زنی بر عکس همسو شدن و تشدید ادعای اخلاقی، ایجاب می‌کند که فرد درباره مسائل اخلاقی دروغ بگوید.

می‌شود با تکرار یک ارزیابی اخلاقی دقیق با دیگران همسو شد یا با طرح دیدگاه اخلاقی افراطی ترا ماصحیح ادعاهای قبلی را تشدید کرد. ولی برای

بهتان‌زنی باید حتما حرف خطایی زد. متأسفانه بهتان‌زنی در گفت‌وگان عمومی اخلاقی حرکت مرسوم‌وی است. بهتان‌زنی شبیه به همان مفهومی است که جولیا درابور فیلسوف، نامش را اخلاق‌زدگی^۳ می‌نامد که به معنی استفاده نامشروع از ملاحظات اخلاقی است.

ابراز هیجانات شدید

خودنمایی، بیشتر اوقات شکل خشم و سایر هیجانات شدید را به خود می‌گیرد. ابراز هیجان یکی دیگر از راه‌هایی است که با آن می‌توانید کاری کنید که مردم از نیات درونی‌تان همان برداشتی را داشته باشند که خودتان می‌خواهید. گاهی ما خشم اخلاقی را به صراحت ابراز می‌کنیم. امروزه برای بیان خشم اخلاقی به فضای مجازی برای ابراز عصبانیت خود دسترسی دارند. فیسبوک تا این زمان نزدیک به ۲٫۲۵ میلیارد کاربر فعال که هر دقیقه چیزی حدود ۹۸۶ هزار محتوا تولید می‌کنند، دارد و توئیتر ماهانه ۵۹۰ میلیون کاربر فعال دارد و این افراد هر روز ۷۸۰ میلیون توئیت منتشر می‌کنند. این رسانه‌های اجتماعی کارمان را برای ابراز ختم درباره خشم راحت کرده‌اند. وقتی افراد احساس می‌کنند در تخیلی اخلاقی هم‌دست شده‌اند سعی می‌کنند از سنگینی گناهشان بکاهند و از وجهه خویشان نزد مردم محافظت کنند. آن‌ها این کار را با توسل به خشم و برخورد‌های تیبیهی انجام می‌دهند. این عده به محض اینکه خشمشان را بروز می‌دهند، دوباره احساس می‌کنند آدم اخلاق‌مداری شده‌اند و خشم اخلاقی حالشان را خوب می‌کند. این افراد می‌کوشند با خشم اخلاقی خود پنداره‌شان را به عنوان اسوه اخلاق تحکیم کنند. خودنماها از خشم اخلاقی استفاده می‌کنند تا خود را آدم خوبی جلوه دهند. این تمام ماجرا نیست و خودنماها می‌توانند از هیجانات شدید دیگری هم برای نمایش صلاحیت اخلاقی خود استفاده کنند. ابراز گفتنی^۴ «باوم نمی‌شود که …، ناامیدی از… بی‌نهایت مایوس شدم» و «انزار و حقیقتاً از… بیزارم» همگی گزینه‌های مناسبی برای این کارند.

کوچک‌انگاری^۵

خودنماها معمولاً طوری حرف می‌زنند که گویی دیدگاه‌هایشان کاملاً بدیهی

موقفیت اخلاقی در ویژگی‌های اخلاقی افعال است. کمال اخلاقی انسان را نمی‌توان به قوانین اخلاقی در دنیای مدرن فروکاست. فلسفه اخلاق خصلت اخلاق نیکوست و نه فقط فلسفه رفتار نیکو. این امر بیشتر ریاکاری اخلاقی است نه فخر اخلاقی. مثلاً فردی که به دلیل ترس و شرایط قضایی بدی خود را پرداخت می‌کند و ش‌آن حترقی خود را حفظ می‌کند، فقط نمایش حساب‌شده‌ای از مدیریت موده‌بانه را رعایت کرده و پیش‌نمایش می‌دهد. اگرچه این امر مستلزم یک فهم خوب است، زد پای اخلاق که مستلزم یک اراده خوب است در آن مشاهده نمی‌شود.

خودنمایی با اخلاق در دنیای معاصر

متأسفانه عده زیادی از مردم غیرومسئولانه درباره اخلاق سخن می‌گویند. آن‌ها با سخن گفتن از اخلاق می‌خواهند آدم‌های مغضوبشان را تحقیر و تهدید کنند یا از کاری بازدارند. دیگر، اینکه می‌خواهند دوستانشان را با این کار تحت تأثیر قرار دهند، از خودشان رضایت بیشتری داشته باشند و حواس مردم را از سوء رفتارهای خود پرت کنند. همه این‌ها مصداق سخن گفتن از اخلاق به قصد سوء استفاده از اخلاق است. مشکل فقط غیرانسانی بودن این کار نیست. مشکل اینجاست که با اهداف ناشایست درباره اخلاقیات حرف می‌زنند. وقتی افراد در سخن خود به این نحو از اخلاق استفاده می‌کنند، ابراز محافظی را که قرار است یاریگر مردم باشد به جان همان مردم می‌اندازند. خودنمایی با اخلاق به معنی سخن گفتن از اخلاق برای ارتقای جایگاه خود^۶ است. خودنمایی یعنی تبدیل سخنانی که از اخلاق می‌گویم به جولانگاه غرور و نخوت. خودنماها افرادی هستند که با دم زدن از اخلاق فخرفروشی می‌کنند و سعی دارند با صلاحیت‌های اخلاقی‌شان دیگران را تحت تأثیر قرار دهند. خودنماها دنبال اینند که مقام اجتماعی‌شان را ارتقا دهند و برای دست یافتن به پایگاه اجتماعی دواره وجود دارند؛ منزلت و سلطه. خودنماها می‌خواهند به عنوان یک الگوی اخلاقی الهام‌بخش برای خود اعتبار جمع کنند. آن‌ها معتقدند برخورداری از این منزلت، دستکم وقتی پای مسائل اخلاقی در میان باشد، باعث جلب احترام دیگران می‌شود.

اما خودنمایی هستند که برای مقاصد شوم‌تری به سخن گفتن از اخلاق می‌پردازند. این‌عده به قصد سلطه‌یافتن بر دیگران خودنمایی می‌کنند. این‌ها برای سرکوب یا هراس افکنی یا ریختن آبروی دیگران به سخن گفتن از اخلاق روی می‌آورند. دست به تهدید کلامی می‌زنند و سعی می‌کنند دیگران را تحقیر کنند. برای تحت تأثیر قرار دادن مردم سعی می‌کنند رقبای خود را خوار کنند و به جای اینکه بگویند منزلت خود را ارتقا دهند، سعی دارند با کوچک کردن دیگران برای خود پایگاهی دست و پا کنند.

شیوه‌های رایج برای خودنمایی

همسو شدن، تشدید ادعای اخلاقی، بهتان‌زنی، ابراز هیجانات شدید و کوچک‌انگاری روش‌های رایج و جایز در خودنمایی با اخلاق محسوب می‌شود. همسو شدن را می‌توان در حضور در یک نشست یا جلسه سراغ گرفت که افراد به یکباره خود را توسط بحث‌های اخلاقی می‌اندازند و جز آره گفتن کاری نمی‌کنند. نام این پدیده همسو شدن^۷ است. این پدیده، همان‌طور که از نامش پیداست، وقتی پیش می‌آید که شخص فقط به این سبب در گفت‌وگان عمومی مشارکت می‌کند که موافقتش را با چیزی که قبلاً ادعا کرده اعلام دارد. وقتی افراد به این شیوه خودنمایی می‌کنند، یا صرفاً می‌خواهند از قافله عقب نمانند یا ثابت کنند که در طرف درست ایستاد‌اند.

تشدید ادعای اخلاقی^۸

وقتی افراد دست به تشدید ادعای اخلاقی می‌زنند هدفشان این نیست که در آخر به ادعای اخلاقی درست برسند، بلکه تلاش این عده پیشی‌گرفتن از یکدیگر است. آنچه آن‌ها را به این کار وامی‌دارد این است که دوست دارند تأثیرگذارترین فرد عرصه اخلاق باشند. بنابراین، از ادعاهای اخلاقی تشدید شده‌ای بهره می‌گیرند تا نشان دهند که خودشان به مباحث مربوط به

۱۴